



CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/187/2004

OPINIE O DALSZYM ROZSZERZENIU UNII EUROPEJSKIEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku



- W opinii Polaków, głównymi kryteriami decydującymi o przyjęciu danego państwa do Unii Europejskiej powinny być: stabilna gospodarka rynkowa (68% wskazań) oraz praworządność i przestrzeganie praw człowieka (57%). Prawie co trzecia osoba (30%) wśród najważniejszych wymogów członkostwa wskazywała stabilny system demokratyczny. Zdecydowanie rzadziej do najważniejszych kryteriów członkostwa w UE zaliczano przynależność do chrześcijańskiego kręgu kulturowego (11%) oraz położenie geograficzne na kontynencie europejskim (10%).
- Polacy są zdania, że Unia Europejska powinna otwierać się na nowe państwa. Tylko 12% badanych uważa, że w najbliższym czasie UE nie powinna się rozszerzać.
- Poparcie Polaków dla członkostwa w Unii Europejskiej krajów, o których mówi się, że w przyszłości mogą stać się częścią Wspólnoty, jest zróżnicowane. Zdecydowana większość badanych opowiada się za przyjęciem w przyszłości do tej organizacji Chorwacji (ogółem 78%), Ukrainy (74%), Serbii i Czarnogóry (74%) oraz Turcji (68%). Mniej więcej połowa uważa, że w Unii Europejskiej powinny znaleźć się w przyszłości także Rosja (54%) oraz Maroko (50%). Najwięcej kontrowersji wzbudza ewentualne członkostwo Izraela w tej organizacji. Prawie połowa Polaków (46%) sądzi, że kraj ten nie powinien należeć do UE, ponad dwie piąte badanych (43%) uważa jednak, że wcześniej czy później także i to państwo powinno zostać przyjęte do Unii.

Na początku października tego roku Komisja Europejska zaleciła przywódcom państw UE rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z Turcją. Stało się to 41 lat po zawarciu przez Turcję układu stowarzyszeniowego z EWG i 17 lat po złożeniu przez to państwo wniosku o członkostwo w Unii. Po raz pierwszy członkiem UE może stać się kraj, którego niemal całe terytorium (97%) znajduje się poza kontynentem europejskim i którego mieszkańcy w ogromnej większości są wyznawcami islamu. Przewidywana integracja Turcji z UE budzi różnego rodzaju obawy dotyczące przede wszystkim tożsamości przyszłej Europy. Z drugiej strony wskazuje się również na możliwe gospodarcze i polityczne korzyści z tego wynikające, takie jak poszerzenie wspólnego rynku i ekonomiczne wzmocnienie Unii Europejskiej oraz zwiększenie jej wpływu na kraje islamskie. Wśród ewentualnych przyszłych kandydatów do Unii Europejskiej wymienia się także inne państwa pozaeuropejskie, takie jak Maroko czy Izrael. Zgoda na przyjęcie Turcji do UE wzmocniłaby ich szanse na członkostwo w tej organizacji.

Zanim zostanie podjęta ostateczna decyzja w sprawie Turcji, zapytaliśmy naszych respondentów¹, jakie kryteria powinny spełniać kraje ubiegające się o przyjęcie do UE i które państwa, wymieniane jako ewentualni kandydaci do członkostwa w tej organizacji, powinny wejść w jej skład.

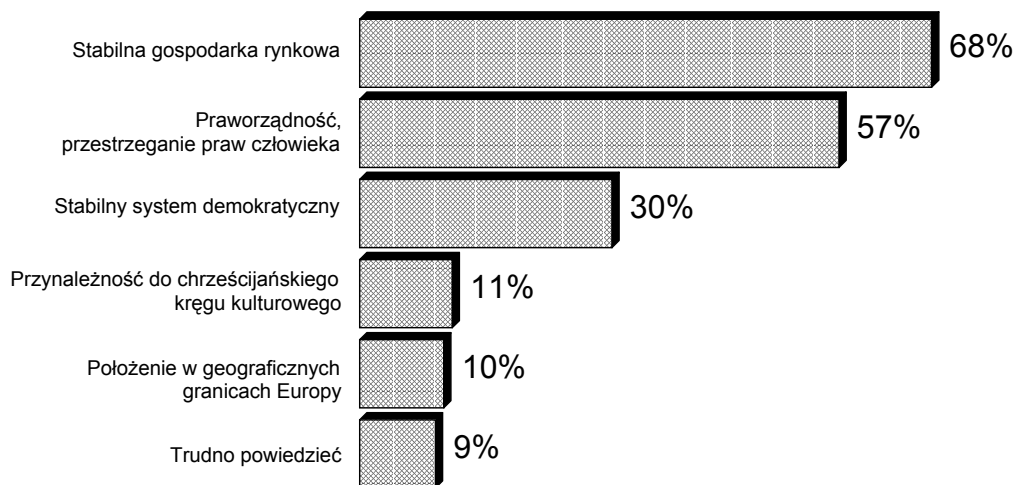
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (174) przeprowadzono w dniach 5-8 listopada 2004 roku na liczącej 988 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

NAJWAŻNIEJSZE KRYTERIA PRZYNALEŻNOŚCI DO UE

Mając do wyboru kilka warunków, jakie powinny spełniać państwa ubiegające się o członkostwo w Unii Europejskiej, Polacy wskazywali przede wszystkim stabilną gospodarkę rynkową oraz praworządność, przestrzeganie praw człowieka, które uznano za kryterium istotniejsze niż stabilny system demokratyczny. Zdecydowanie rzadziej do najważniejszych kryteriów członkostwa w UE zaliczano przynależność do chrześcijańskiego kręgu kulturowego oraz położenie geograficzne na kontynencie europejskim. Nacisk na ekonomiczne wymogi członkostwa nie dziwi o tyle, że Unia Europejska jest postrzegana i akceptowana przede wszystkim jako wspólnota gospodarcza². Ciekawsze jest natomiast, że kryterium praworządności, przestrzegania praw człowieka wskazywano niemal dwukrotnie częściej niż wymóg funkcjonowania systemu demokratycznego. Wydaje się, że - w opinii społecznej - przestrzeganie wartości podstawowych dla cywilizacji zachodniej jest istotniejsze niż demokracja rozumiana jedynie jako zachowywanie demokratycznych procedur i mechanizmów wyłaniania władzy. O ile niezbędne jest, aby państwa kandydujące do Unii podzielały wspólne europejskie wartości, o tyle mogą i powinny kultywować swoją kulturę, której częścią jest także religia. Jest to spójne z wynikami wspomnianych już wcześniej badań, w których Polacy opowiedzieli się za Unią Europejską jako wspólnotą gospodarczą, polityczną i aksjologiczną, ale nie kulturową. Przy takim pojmowaniu Unii Europejskiej jest w niej miejsce również dla krajów niechrześcijańskich. Drugorzędne znaczenie ma w tej sytuacji także ich położenie geograficzne.

² Por. komunikat CBOS „Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej po rozszerzeniu tej organizacji”, maj 2004.

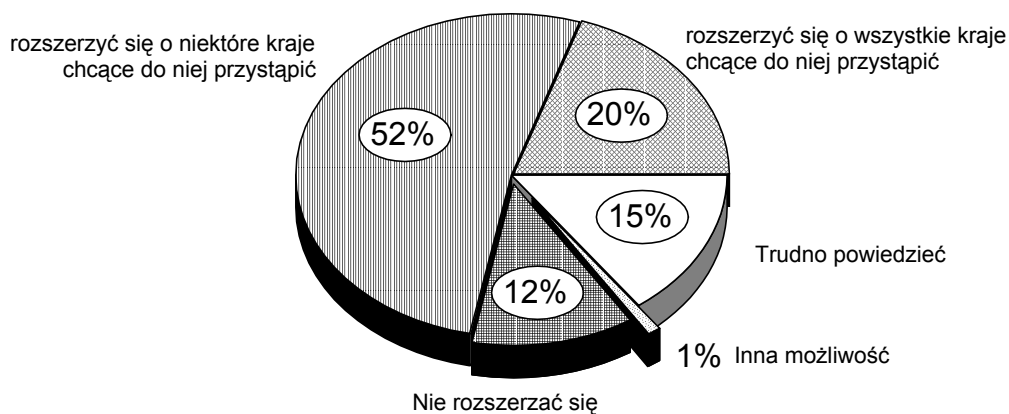
RYS. 1. JAKIE WARUNKI POWINNY, PANA(I) ZDANIEM, SPEŁNIAĆ PAŃSTWA UBIEGAJĄCE SIĘ O PRZYJĘCIE DO UE? Z PODANEJ LISTY PROSZĘ WSKAZAĆ DWA NAJWAŻNIEJSZE, PANA(I) ZDANIEM, WARUNKI PRZYNALEŻNOŚCI DO UE



KOGO POLACY CHCĄ W UNII?

Polacy w większości są zdania, że Unia Europejska powinna otwierać się na nowe państwa. Tylko 12% badanych jest przeciwnych rozszerzeniu się tej organizacji w najbliższym czasie. Pozostałe osoby sądzą najczęściej, że kraje członkowskie Unii powinny zaprosić niektóre państwa chcące do niej przystąpić, a co piąty badany twierdzi nawet, że należy przyjąć wszystkie państwa, które będą się ubiegać o członkostwo w tej organizacji.

RYS. 2. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY W NAJBLIŻSZYM CZASIE UNIA EUROPEJSKA POWINNA:



Na początek 2007 roku planowane jest kolejne rozszerzenie Unii Europejskiej o Bułgarię i Rumunię, jednak w kolejce czekają już następne państwa. Spośród nich najbliższemu uzyskaniu członkostwa w UE jest Chorwacja, która otrzymała już status kraju kandydującego i w przyszłym roku rozpocznie negocjacje akcesyjne. Komisja Europejska chciałaby, żeby w przyszłości do UE weszły także pozostałe kraje bałkańskie: Serbia i Czarnogóra, Bośnia i Hercegowina, Macedonia oraz Albania. Najprawdopodobniej na grudniowym szczycie przywódcy UE podejmą decyzję o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Turcją. Mówi się również, że w przyszłości członkiem UE powinna zostać Ukraina, a - w jeszcze dalszej perspektywie - być może także Rosja. Wśród możliwych przyszłych kandydatów do UE wymienia się także państwa położone poza kontynentem europejskim, takie jak Izrael lub Maroko.

Poparcie Polaków dla członkostwa w Unii Europejskiej krajów, o których się mówi, że w przyszłości mogą stać się częścią Wspólnoty, jest zróżnicowane. Ankietowani widzą miejsce w Unii Europejskiej niemal dla wszystkich przedstawionych im państw, różnice zdań dotyczą przede wszystkim mniej lub bardziej odległego terminu przyjęcia ich do tej organizacji. Ich zdaniem, najszybciej, tzn. w ciągu najbliższych kilku lat, członkiem UE powinna stać się Chorwacja. Duże jest też poparcie dla członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej, mimo że kraj ten ma na to obecnie mniejsze szanse niż państwa bałkańskie, takie jak Serbia i Czarnogóra, mniejsze także niż Turcja. Z deklaracji Polaków wynika, że to właśnie Ukraina powinna szybciej dołączyć do państw UE (37% badanych sądzi, że powinna zostać członkiem UE w ciągu najbliższych kilku lat, i tyle samo uważa, że powinno się to stać najwcześniej za 10-15 lat). Polacy w zdecydowanej większości opowiadają się także za przyjęciem do UE Turcji oraz Serbii i Czarnogóry, choć woleliby, żeby nie odbyło się to w najbliższych kilku latach.

Stosunkowo mniej osób popiera członkostwo Rosji w UE, mimo iż przeważają opinie, że również ona powinna stać się w przyszłości częścią tej organizacji. Co drugi badany widzi także miejsce w UE dla państw afrykańskich, takich jak Maroko.

Najwięcej kontrowersji wzbudza ewentualne przyjęcie Izraela do Unii Europejskiej. Prawie połowa Polaków (46%) sądzi, że kraj ten nie powinien należeć do UE. Jednak ponad dwie piąte badanych (43%) uważa, że wcześniej czy później także i to państwo powinno znaleźć się w Unii.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, do UE powinny zostać przyjęte takie państwa, jak:	Tak, możliwie jak najszybciej, tzn. w ciągu kilku najbliższych lat	Tak, ale najwcześniej za 10-15 lat	Nie, nie powinny w ogóle zostać przyjęte do UE	Trudno powiedzieć
	w procentach			
- Chorwacja	42	36	10	12
- Ukraina	37	37	16	10
- Turcja	32	36	21	11
- Serbia i Czarnogóra	29	45	14	12
- Rosja	25	29	36	10
- Maroko	23	27	36	14
- Izrael	17	26	46	11

Opinie w tej kwestii wiążą się z zainteresowaniem polityką. Badani najuważniej śledzący wydarzenia polityczne nieco częściej niż inni widzą potrzebę poszerzenia Unii Europejskiej o państwa bałkańskie, przede wszystkim Chorwację oraz - w dalszej kolejności - o Serbię i Czarnogórę. Jednocześnie silniej wyrażają sprzeciw wobec ewentualnego członkostwa Izraela, a także Maroka.

★

★

★

Polacy wyobrażają sobie Unię Europejską jako wspólnotę gospodarczą, opartą na fundamencie wartości podzielanych przez jej członków. Ich zdaniem, głównymi kryteriami decydującymi o przyjęciu danego państwa do Unii Europejskiej powinny być stabilna gospodarka rynkowa oraz praworządność i przestrzeganie praw człowieka. Mniej istotna jest przynależność do chrześcijańskiego kręgu kulturowego oraz położenie w geograficznych

granicach Europy. Polacy sądzą, że Unia Europejska powinna nadal się rozszerzać. Gdyby oni decydowali o przyszłości tej organizacji, znalazłaby się w niej nie tylko Turcja, ale nawet niektóre państwa afrykańskie. Warto zwrócić uwagę na wysokie poparcie społeczne dla przyjęcia Ukrainy do Unii Europejskiej. Więcej osób chciałoby, żeby do Unii szybciej weszła Ukraina niż Turcja, Serbia i Czarnogóra czy Rosja. Można przypuszczać, że na wysoki stopień poparcia dla członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej miały wpływ wydarzenia ostatnich tygodni związane z wyborami prezydenckimi w tym kraju. Badanie było przeprowadzane po pierwszej turze wyborów, ale przed ogłoszeniem jej oficjalnych wyników. Wprawdzie sytuacja na Ukrainie nie była jeszcze tak dramatyczna jak obecnie, jednak już wówczas mówiono o nieprawidłowościach podczas kampanii wyborczej i samego głosowania, przestrzegano też przed fałszowaniem wyników wyborów. Aprobata szybkiego członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej oznacza zatem poparcie dla proeuropejskiej opcji w ukraińskiej polityce zagranicznej.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Jakie warunki powinny, Pana(i) zdaniem, spełniać państwa ubiegające się o przyjęcie do Unii Europejskiej? Z podanej listy proszę wskazać dwa najważniejsze, Pana(i) zdaniem, warunki przynależności do Unii Europejskiej. 1 - Stabilna gospodarka rynkowa; 2 - Praworządność, przestrzeganie praw człowieka; 3 - Przynależność do chrześcijańskiego kręgu kulturowego; 4 - Stabilny system demokratyczny; 5 - Położenie w geograficznych granicach Europy

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	68	57	11	30	10	9	988
Płeć							
Mężczyźni	68	60	10	34	10	7	469
Kobiety	67	55	12	27	10	11	519
Wiek							
18-24 lat	75	58	3	37	14	5	150
25-34	75	62	4	41	7	4	174
35-44	76	64	8	33	8	4	165
45-54	75	57	12	28	11	4	209
55-64	58	52	16	29	9	14	112
65 lat i więcej	44	48	23	14	10	26	177
Miejsce zamieszkania							
Wieś	64	50	13	25	12	15	366
Miasto do 20 tys.	71	55	14	23	5	13	123
20-100 tys.	76	69	8	24	10	4	194
101-500 tys.	70	60	10	41	9	3	188
501 tys.i więcej mieszk.	61	56	10	47	12	6	117
Wykształcenie							
Podstawowe	55	48	14	20	9	23	289
Zasadnicze zawodowe	74	59	13	25	9	6	251
Średnie	76	61	7	37	10	3	342
Wyższe	62	62	8	48	15	0	106
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	67	74	3	42	11	0	63
Prac.umysł.niż.szczebła	79	61	6	37	5	4	90
Pracownicy fiz.- umysł.	77	62	1	33	15	3	77
Robotnicy wykwalifikowani	78	66	8	34	9	0	83
Robotnicy niewykwalifik.	78	58	8	34	7	5	45
Rolnicy	72	52	21	16	15	8	52
Pracujący na własny rach.	89	46	2	49	4	3	37
Bierni zawodowo							
Renciści	56	51	22	21	8	17	121
Emeryci	50	50	19	20	12	22	186
Uczniowie i studenci	66	61	4	39	15	6	77
Bezrobotni	72	56	7	34	6	10	116
Gospodynie domowe i inni	76	58	10	30	15	4	42
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	78	64	7	32	6	4	143
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	75	63	4	43	12	0	72
sekt. pryw. poza rolnict.	78	63	4	38	11	2	185
prywatnym gosp. rolnym	72	53	20	18	16	6	48
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	71	55	9	28	12	9	149
301-500	70	59	10	29	9	10	173
501-900	72	54	13	23	11	12	235
901-1200	57	69	16	33	9	4	86
Powyżej 1200 zł	67	61	7	48	12	0	60
Ocena własnych war. mater.							
Złe	66	57	12	25	10	13	298
Średnie	68	55	12	30	10	9	469
Dobre	71	61	7	39	10	4	221
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	50	63	23	17	10	16	72
Raz w tygodniu	67	56	15	28	11	9	503
1-2 razy w miesiącu	74	62	5	27	9	8	131
Kilka razy w roku	74	58	6	35	7	8	178
W ogóle nie uczestniczy	63	50	1	46	13	12	103
Poglądy polityczne							
Lewica	77	56	4	43	11	3	163
Centrum	72	60	7	35	10	6	293
Prawica	64	64	21	30	10	3	232
Trudno powiedzieć	62	49	11	19	9	21	299

Tabela 2. Jak Pan(i) sądzi, czy w najbliższym czasie Unia Europejska powinna:
 1 - rozszerzyć się o wszystkie kraje chcące do niej przystąpić; 2 - rozszerzyć się o niektóre kraje chcące do niej przystąpić; 3 - nie rozszerzać się

(%)

	1	2	3	Inna możliwość	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	52	11	1	15	987
Płeć						
Mężczyźni	22	53	13	1	11	469
Kobiety	19	51	10	1	20	518
Wiek						
18-24 lat	19	58	12	1	10	150
25-34	16	61	14	2	7	174
35-44	25	56	12	1	6	165
45-54	20	56	8	1	15	209
55-64	23	44	14	0	19	111
65 lat i więcej	20	33	10	1	36	177
Miejsce zamieszkania						
Wieś	23	42	11	1	23	366
Miasto do 20 tys.	18	54	10	0	18	121
20-100 tys.	22	58	11	1	9	194
101-500 tys.	20	63	11	0	7	188
501 tys.i więcej mieszk.	11	55	17	4	13	117
Wykształcenie						
Podstawowe	21	38	11	1	30	288
Zasadnicze zawodowe	29	45	12	1	14	251
Średnie	16	63	11	1	9	342
Wyższe	13	69	13	4	1	106
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier.,inteligencja	16	70	11	3	0	63
Prac.umysł.niż.szczebła	17	67	11	1	3	90
Pracownicy fiz.- umysł.	18	58	14	2	7	77
Robotnicy wykwalifikowani	20	57	14	2	7	83
Robotnicy niewykwalifik.	30	58	0	0	12	45
Rolnicy	15	53	11	0	21	52
Pracujący na własny rach.	18	52	21	2	7	37
Bierni zawodowo						
Renciści	22	41	11	1	25	121
Emeryci	21	35	13	1	30	186
Uczniowie i studenci	13	68	13	0	6	77
Bezrobotni	27	43	10	1	20	116
Gospodynie domowe i inni	23	58	5	0	14	41
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	20	68	6	0	7	143
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	18	56	20	2	4	72
sekt. pryw. poza rolnict.	19	60	13	3	6	185
prywatnym gosp. rolnym	18	52	10	0	19	48
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	28	43	12	0	17	149
301-500	22	52	11	0	14	173
501-900	18	55	9	0	18	235
901-1200	17	57	13	2	11	86
Powyżej 1200 zł	20	57	18	3	2	60
Ocena własnych war. mater.						
Złe	22	44	12	1	21	296
Średnie	19	53	11	1	16	469
Dobre	20	60	12	1	7	221
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	20	44	10	3	23	71
Raz w tygodniu	20	51	11	1	17	503
1-2 razy w miesiącu	27	51	11	0	11	131
Kilka razy w roku	19	57	13	1	10	178
W ogóle nie uczestniczy	16	54	14	2	14	103
Poglądy polityczne						
Lewica	20	59	15	1	6	163
Centrum	23	55	10	2	10	292
Prawica	19	59	16	1	4	232
Trudno powiedzieć	19	40	7	1	34	299

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, CHORWACJA powinna zostać przyjęta do UE?
 1 - Tak, możliwie jak najszybciej, tzn. w ciągu kilku najbliższych lat;
 2 - Tak, ale najwcześniej za 10-15 lat; 3 - Nie, nie powinna w ogóle zostać przyjęta do UE

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	36	10	12	986
Płeć					
Mężczyźni	46	38	9	7	468
Kobiety	39	34	10	16	517
Wiek					
18-24 lat	47	40	7	6	150
25-34	50	35	6	8	174
35-44	46	39	11	4	165
45-54	39	35	12	14	209
55-64	38	36	10	17	112
65 lat i więcej	33	32	12	23	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	37	33	12	17	364
Miasto do 20 tys.	41	34	12	13	123
20-100 tys.	41	45	8	6	194
101-500 tys.	52	32	9	7	188
501 tys. i więcej mieszk.	46	38	4	12	116
Wykształcenie					
Podstawowe	30	34	16	21	288
Zasadnicze zawodowe	44	35	11	10	251
Średnie	46	39	5	9	341
Wyższe	58	36	4	2	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	60	31	7	2	63
Prac. umysł. niż. szczebla	47	45	3	4	90
Pracownicy fiz.- umysł.	35	44	16	6	77
Robotnicy wykwalifikowani	49	42	6	3	83
Robotnicy niewykwalifik.	47	36	4	13	45
Rolnicy	27	34	17	22	52
Pracujący na własny rach.	47	42	8	2	37
Bierni zawodowo					
Renciści	32	36	12	20	120
Emeryci	32	33	12	23	184
Uczniowie i studenci	49	37	8	6	77
Bezrobotni	47	28	13	12	116
Gospodynie domowe i inni	61	28	2	10	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	42	45	7	6	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	51	31	12	6	72
sekt. pryw. poza rolnict.	49	42	7	3	185
prywatnym gosp. rolnym	34	30	12	24	48
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	47	26	12	15	149
301-500	39	35	13	13	172
501-900	41	39	7	13	234
901-1200	41	42	6	11	86
Powyżej 1200 zł	51	35	7	7	60
Ocena własnych war. mater.					
Złe	38	33	15	13	296
Średnie	40	39	7	14	468
Dobre	52	34	7	6	221
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	44	33	8	14	72
Raz w tygodniu	38	36	12	14	503
1-2 razy w miesiącu	46	35	9	10	131
Kilka razy w roku	50	36	5	9	177
W ogóle nie uczestniczy	41	38	11	10	102
Poglądy polityczne					
Lewica	42	44	8	7	162
Centrum	45	36	9	9	292
Prawica	47	41	5	6	232
Trudno powiedzieć	36	27	15	22	298

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, UKRAINA powinna zostać przyjęta do UE?
 1 - Tak, możliwie jak najszybciej, tzn. w ciągu kilku najbliższych lat;
 2 - Tak, ale najwcześniej za 10-15 lat; 3 - Nie, nie powinna w ogóle zostać przyjęta do UE

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	37	16	10	986
Płeć					
Mężczyźni	39	38	17	6	468
Kobiety	35	36	15	14	518
Wiek					
18-24 lat	36	47	13	5	150
25-34	40	41	12	7	174
35-44	38	38	19	5	165
45-54	36	39	16	9	209
55-64	42	25	20	14	112
65 lat i więcej	33	30	17	21	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	38	31	16	15	365
Miasto do 20 tys.	33	31	27	9	123
20-100 tys.	39	41	15	6	194
101-500 tys.	38	41	13	8	188
501 tys. i więcej mieszk.	32	48	12	8	116
Wykształcenie					
Podstawowe	33	29	19	19	289
Zasadnicze zawodowe	41	35	17	7	251
Średnie	38	41	15	7	341
Wyższe	36	51	11	2	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	34	52	9	6	63
Prac.umysł.niż.szczebła	43	44	7	6	90
Pracownicy fiz.- umysł.	29	46	22	3	77
Robotnicy wykwalifikowani	38	39	21	1	83
Robotnicy niewykwalifik.	44	40	8	8	45
Rolnicy	38	36	14	13	52
Pracujący na własny rach.	41	37	19	2	37
Bierni zawodowo					
Renciści	29	33	23	16	121
Emeryci	37	26	16	20	184
Uczniowie i studenci	33	49	12	5	77
Bezrobotni	45	31	14	11	116
Gospodynie domowe i inni	40	28	26	6	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	39	44	13	4	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	37	38	20	5	72
sekt. pryw. poza rolnict.	37	45	14	3	185
prywatnym gosp. rolnym	44	31	10	14	48
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	49	23	15	12	149
301-500	31	35	25	8	173
501-900	37	39	13	11	234
901-1200	43	41	7	9	86
Powyżej 1200 zł	33	52	8	7	60
Ocena własnych war. mater.					
Złe	39	33	19	10	297
Średnie	36	37	15	12	468
Dobre	37	43	14	7	221
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	36	14	13	72
Raz w tygodniu	37	36	16	11	503
1-2 razy w miesiącu	33	41	18	8	131
Kilka razy w roku	39	37	16	8	178
W ogóle nie uczestniczy	38	38	15	9	102
Poglądy polityczne					
Lewica	38	42	15	4	162
Centrum	40	37	14	9	292
Prawica	43	38	16	3	232
Trudno powiedzieć	29	33	19	19	299

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, ROSJA powinna zostać przyjęta do UE?
 1 - Tak, możliwie jak najszybciej, tzn. w ciągu kilku najbliższych lat;
 2 - Tak, ale najwcześniej za 10-15 lat; 3 - Nie, nie powinna w ogóle zostać
 przyjęta do UE

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	29	36	10	986
Płeć					
Mężczyźni	22	31	41	6	468
Kobiety	27	28	31	14	518
Wiek					
18-24 lat	20	32	42	6	150
25-34	27	37	32	4	174
35-44	34	33	29	4	165
45-54	19	28	40	14	209
55-64	24	24	38	14	112
65 lat i więcej	25	23	32	20	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	27	31	14	365
Miasto do 20 tys.	23	29	39	10	123
20-100 tys.	26	34	35	5	194
101-500 tys.	23	32	37	7	188
501 tys. i więcej mieszk.	18	24	45	13	116
Wykształcenie					
Podstawowe	21	26	35	18	289
Zasadnicze zawodowe	29	32	32	7	251
Średnie	25	30	36	8	341
Wyższe	21	32	43	4	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	34	36	5	63
Prac.umysł.niż.szczebła	31	29	35	6	90
Pracownicy fiz.- umysł.	21	36	40	4	77
Robotnicy wykwalifikowani	21	32	45	1	83
Robotnicy niewykwalifik.	33	34	28	5	45
Rolnicy	31	34	19	16	52
Pracujący na własny rach.	22	29	47	2	37
Bierni zawodowo					
Renciści	19	29	35	17	121
Emeryci	23	24	33	20	184
Uczniowie i studenci	16	33	44	6	77
Bezrobotni	33	24	31	12	116
Gospodynie domowe i inni	24	29	42	4	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	25	35	35	5	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	22	32	40	6	72
sekt. pryw. poza rolnict.	26	33	40	2	185
prywatnym gosp. rolnym	37	28	18	18	48
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	29	23	35	13	149
301-500	22	29	40	9	173
501-900	27	29	33	11	234
901-1200	27	32	34	7	86
Powyżej 1200 zł	24	35	32	9	60
Ocena własnych war. mater.					
Złe	22	26	41	11	297
Średnie	25	30	33	12	468
Dobre	27	33	34	6	221
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	37	27	13	72
Raz w tygodniu	25	30	34	12	503
1-2 razy w miesiącu	24	26	40	10	131
Kilka razy w roku	29	31	34	6	178
W ogóle nie uczestniczy	19	24	48	10	102
Poglądy polityczne					
Lewica	33	31	31	6	162
Centrum	25	27	38	10	292
Prawica	23	33	39	4	232
Trudno powiedzieć	21	28	33	18	299

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, TURCJA powinna zostać przyjęta do UE?
 1 - Tak, możliwie jak najszybciej, tzn. w ciągu kilku najbliższych lat;
 2 - Tak, ale najwcześniej za 10-15 lat; 3 - Nie, nie powinna w ogóle zostać przyjęta do UE

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	37	21	11	984
Płeć					
Mężczyźni	36	35	23	6	466
Kobiety	28	38	19	15	518
Wiek					
18-24 lat	28	43	25	5	150
25-34	39	37	20	5	174
35-44	42	37	16	5	165
45-54	24	40	24	12	208
55-64	28	33	25	14	112
65 lat i więcej	29	30	19	23	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	30	32	22	16	365
Miasto do 20 tys.	32	39	17	12	123
20-100 tys.	35	39	20	6	192
101-500 tys.	33	38	21	7	188
501 tys. i więcej mieszk.	27	42	23	8	116
Wykształcenie					
Podstawowe	25	31	23	21	289
Zasadnicze zawodowe	35	35	21	8	250
Średnie	32	42	19	7	340
Wyższe	38	38	23	1	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	39	38	21	1	63
Prac.umysł.niż.szczebła	42	44	10	4	90
Pracownicy fiz.- umysł.	26	36	34	4	77
Robotnicy wykwalifikowani	35	36	25	4	82
Robotnicy niewykwalifik.	41	30	24	6	45
Rolnicy	25	40	14	20	52
Pracujący na własny rach.	40	40	20	0	37
Bierni zawodowo					
Renciści	24	38	20	17	121
Emeryci	29	26	22	22	184
Uczniowie i studenci	22	52	22	4	77
Bezrobotni	33	32	22	12	116
Gospodynie domowe i inni	38	42	14	6	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	37	41	17	6	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	34	35	29	2	72
sekt. pryw. poza rolnict.	38	39	22	1	184
prywatnym gosp. rolnym	30	32	15	22	48
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	35	28	22	15	149
301-500	29	36	26	10	173
501-900	33	36	19	11	234
901-1200	36	39	16	10	85
Powyżej 1200 zł	35	39	23	4	60
Ocena własnych war. mater.					
Złe	31	32	25	12	297
Średnie	29	38	20	13	466
Dobre	39	39	18	4	221
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	30	41	17	12	72
Raz w tygodniu	28	39	19	13	501
1-2 razy w miesiącu	35	32	25	9	131
Kilka razy w roku	40	30	23	8	178
W ogóle nie uczestniczy	30	38	26	7	102
Poglądy polityczne					
Lewica	32	43	19	5	161
Centrum	34	34	23	9	292
Prawica	34	41	20	5	231
Trudno powiedzieć	27	32	21	20	299

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, IZRAEL powinien zostać przyjęty do UE?
 1 - Tak, możliwie jak najszybciej, tzn. w ciągu kilku najbliższych lat;
 2 - Tak, ale najwcześniej za 10-15 lat; 3 - Nie, nie powinien w ogóle
 zostać przyjęty do UE

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	26	46	11	985
Płeć					
Mężczyźni	18	24	51	7	467
Kobiety	17	27	42	15	518
Wiek					
18-24 lat	10	33	52	5	150
25-34	17	30	46	7	174
35-44	21	30	44	5	165
45-54	16	22	51	11	209
55-64	23	21	40	17	112
65 lat i więcej	19	18	40	23	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	26	41	16	365
Miasto do 20 tys.	17	20	50	13	123
20-100 tys.	17	32	46	5	193
101-500 tys.	17	23	51	8	188
501 tys. i więcej mieszk.	17	23	48	11	116
Wykształcenie					
Podstawowe	15	21	43	21	289
Zasadnicze zawodowe	22	25	44	9	251
Średnie	18	30	44	8	340
Wyższe	10	24	63	4	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	12	31	53	4	63
Prac.umysł.niż.szczebła	18	33	42	6	90
Pracownicy fiz.- umysł.	15	27	54	3	77
Robotnicy wykwalifikowani	22	17	59	3	83
Robotnicy niewykwalifik.	24	28	42	6	45
Rolnicy	17	26	43	15	52
Pracujący na własny rach.	28	14	58	0	37
Bierni zawodowo					
Renciści	17	30	36	17	121
Emeryci	18	16	42	24	184
Uczniowie i studenci	8	42	46	3	77
Bezrobotni	17	23	46	14	116
Gospodynie domowe i inni	17	26	45	12	42
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	18	25	50	6	143
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	18	26	53	2	72
sekt. pryw. poza rolnict.	21	27	50	2	185
prywatnym gosp. rolnym	20	24	38	17	48
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	19	21	47	13	149
301-500	17	28	44	11	173
501-900	16	25	46	14	234
901-1200	18	25	50	8	85
Powyżej 1200 zł	20	26	50	4	60
Ocena własnych war. mater.					
Złe	17	25	46	12	297
Średnie	17	25	44	14	467
Dobre	18	27	49	6	221
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	26	39	17	72
Raz w tygodniu	15	27	45	13	502
1-2 razy w miesiącu	19	26	47	9	131
Kilka razy w roku	22	23	46	9	178
W ogóle nie uczestniczy	17	23	53	7	102
Poglądy polityczne					
Lewica	17	28	49	6	161
Centrum	17	27	47	9	292
Prawica	15	29	51	5	232
Trudno powiedzieć	19	20	40	21	299